

НАША ЦЕРКВА- КИЇВСЬКИЙ ПАТРІАРХАТ

РЕЛІГІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ ЧАСОПИСУ "БОРИСТЕН"

Видання благославив патріарх УПЦ КП ФІЛАРЕТ

№ 4 (116), 2013 р.

ВІДБУЛАСЯ ЗУСТРІЧ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ РАДИ ЦЕРКОВ З ПРЕЗИДЕНТОМ УКРАЇНИ

23 квітня 2013 року в Адміністрації Президента України відбулася зустріч Всеукраїнської Ради Церков і релігійних організацій з Президентом України Віктором Януковичем. У розширеному засіданні ВРЦіРО прийняв участь Святійший Патріарх Філарет, якого супроводжував архієпископ Переяслав-Хмельницький і Бориспільський Епіфаній.

Святкування 1025-річчя хрещення Київської Русі

Президент України Віктор Янукович заклав керівників церков і релігійних організацій взяти активну участь у святкуванні 1025-річчя хрещення Київської Русі.

"Упровадження християнства виявилось не лише віросповідним актом, але й державною, політичною і культурною необхідністю. Воно дало Київській державі увійти в коло країн християнської цивілізації, які становили тоді ще нерозділений європейський світ... Тому переконали, що відзначити 1025-річчя запровадження християнства як державної релігії України-Русі потрібно не лише як свято християн, але й як свято торжества української державності, її європейської ідентичності, духовного і культурного злету, як запоруку успішної демократичної модернізації українського суспільства", – відзначив Глава держави.

"Звертаюся до вас, шановні духовні лідери, з проханням підтримати цю ініціативу", – зазначив В.Янукович.

Він наголосив, що ювілей хрещення Київської Русі відзначатиметься на державному рівні. При цьому Президент висловив надію на широку участь керівників церков, релігійних організацій, а також мільйонів віруючих по всій Україні. Крім того, за його словами, очікується чимало гостей з-за кордону.

Глава держави висловив переконання, що центральні та місцеві органи влади нададуть усебічну підтримку релігійним організаціям для проведення ювілейних заходів.

Зі свого боку члени Всеукраїнської Ради Церков і релігійних організацій порушили перелік Президентом України низку актуальних питань, які, на їх думку, мають бути покладені в основу державно-конфесійного діалогу.

Державно-конфесійні відносини

Всеукраїнська Рада Церков і релігійних організацій прагне розбудовувати конструктивну співпрацю на партнерських засадах з органами державної влади задля того, щоб духовне і соціальне служіння віруючих було найбільш відчутним та ефективним для усього українського суспільства.

Про це було зазначено у зверненні ВРЦіРО, переданому особисто Президенту України Віктору Януковичу під час його зустрічі з главами церков і релігійних організацій.

Релігійні діячі особливо зацікавлені охопити душпастирською опікою найбільш вразливі категорії громадян: дітей-сиріт і позбавлених батьківського піклування дітей, малозабезпечених родин і людей похилого віку, хворих

і людей з особливими потребами, а також у сфері ресоціалізації ув'язнених осіб та реабілітації людей з різними формами залежності.

З цією метою, йдеться у зверненні, Рада Церков щоразу порушує перед керівництвом держави насущні питання державно-конфесійні відносини, вирішення яких є важливим як з огляду на наявні соціальні проблеми, так і в інтересах реалізації завдань держави в соціально-гуманітарній сфері.

Цього разу глави та представники конфесій представили до уваги Президента України оновлений Перелік актуальних питань державно-конфесійні відносин в Україні. Він містить пропозиції першочергового і стратегічного характеру у сферах: 1) захисту та утвердження суспільної моралі, 2) подальшого розвитку державно-конфесійні відносин та 3) вдосконалення законодавства про свободу совісті та релігійні організації.

"На наше переконання, ці питання мають бути покладені в основу подальшого розвитку державно-конфесійного діалогу з метою їх ґрунтовного опрацювання та найскорішого розв'язання", – наголосив ВРЦіРО.

Глави конфесій вважають, що "для кращого опрацювання зазначених питань доцільним буде створити постійний механізм взаємодії між Адміністрацією Президента України та Всеукраїнською Радою Церков і релігійних організацій, зокрема у форматі постійної діючого консультативно-дорадчого органу".

Нагадаємо, останнього разу Перелік актуальних питань державно-конфесійні відносин в Україні був переданий Президенту України 21 березня 2012 року під час зустрічі Віктора Януковича з членами ВРЦіРО.

Державна політика у сфері релігії

Під час зустрічі з Всеукраїнською Радою Церков Президент України Віктор Янукович заявив про те, що державна політика щодо релігії та церкви й надалі будуватиметься на засадах довіри, законності та верховенства права.

"Така політика спрямована на створення сприятливих умов для діяльності конфесій,

забезпечення рівних прав і можливостей для всіх релігійних організацій, миру та злагоди у релігійному середовищі, утвердження віросповідної та світоглядної терпимості, а також поваги між віруючими", – зазначив Глава держави.

За його словами, законодавча база у сфері державно-церковних відносин буде вдосконалюватися.

"Нині за моїм дорученням та за вашою участю готуються конкретні пропозиції щодо подальшого вдосконалення законодавчої бази у сфері державно-церковних відносин", – сказав Віктор Янукович.

Президент також констатував налагодження діалогу між представниками релігійних конфесій та народними депутатами. "Без консенсусу в таких делікатних питаннях, як свобода совісті і свобода релігії, говорити про успіх не доводиться", – наголосив Глава держави.

Нагадаємо, 6 грудня 2012 року Президент Янукович доручив Кабінету Міністрів України невідкладно підготувати законопроект про внесення змін до Закону України «Про свободу совісті та релігійні організації». Приводом до цього стали звернення релігійної спільноти та правозахисників проти законопроекту № 10221, який серед іншого запроваджував зміни у сфері діяльності релігійних організацій.

Під час зустрічі глави церков і релігійних організацій порушили перед Президентом України проблематику розвитку благодійництва, надання гуманітарної допомоги та соціального служіння віруючих серед вразливих та малозабезпечених верств населення.

Окремо члени Всеукраїнської Ради Церков і релігійних організацій наголосили на необхідності захисту та утвердження в суспільстві високих моральних цінностей.

Вони звернули увагу Президента України на необхідність зняття з розгляду або відхилення урядового законопроекту № 2342 щодо запобігання та протидії дискримінації в Україні. На їх переконання, ця ініціатива "створює підґрунтя для пропаганди аморальних явищ на шкоду традиційним сімейним цінностям, зазіхає на свободу слова та віросповідання".

Представники конфесій закликали Главу держави зберегти Національну експертну комісію України з питань захисту суспільної моралі, а також забезпечити право дітей на безпечний інформаційний простір шляхом ухвалення законопроекту № 0945.

Влас. Інформ.

Довідка: Всеукраїнська Рада Церков і релігійних організацій є міжконфесійним консультативно-дорадчим органом, утвореним у 1996 році. До її складу входять 18 конфесій, що представляють понад 95 % релігійної мережі та всі основні конфесії України: православної, греко-католицької, римо-католицької та протестантського (євангельського) віросповідних напрямків християнства, а також основних віросповідань ісламу та іудаїзму.

Віце-прем'єр-міністр К. Грищенко зустрівся з Патріархом Філаретом

22 квітня 2013 р. Віце-прем'єр-міністр Костянтин Грищенко зустрівся з Предстоятелем Української Православної Церкви Київського Патріархату Святейшим Патріархом Філаретом у його резиденції.

Основним предметом зустрічі стало обговорення запланованих у липні поточного року святкувань з нагоди 1025-річчя Хрещення Київської Руси. Йшлося, зокрема, про заходи, що організовуватимуться на державному рівні. У цьому контексті Віце-прем'єр-міністр поінформував Патріарха

Філарета про ухваленне на засіданні Уряду 22 квітня розпорядження Кабінету Міністрів «Про внесення змін до плану заходів з підготовки та відзначення 1025-річчя хрещення Київської Руси».

«Принципово важливо, щоб відзначення 1025-річчя хрещення Київської Руси слугувало об'єднанню українського суспільства, налагодженню конструктивного державно-релігійного та міжконфесійного діалогу», – зазначив Костянтин Грищенко.

Обговорювалися також актуальні питання

державно-церковної взаємодії та співпраці з Всеукраїнською радою церков і релігійних організацій.

У зустрічі взяли також участь Міністр культури Л. Новохатько і його перший заступник Т. Кохан, Радник Президента України – керівник головного управління з питань гуманітарного розвитку Адміністрації Президента України Ю. Богуцький та секретар Священного Синоду Київського Патріархату архієпископ Евстратій (Зоря).

<http://www.cerkva.info>

СЛОВО СВЯТІЙШОГО ПАТРІАРХА ФІЛАРЕТА У ЧЕТВЕРТУ НЕДІЛЮ ВЕЛИКОГО ПОСТУ

14 квітня 2013 року, у четверту неділю Великого Посту, Патріарх Київський і всієї Руси-України Філарет звершив Божественну літургію у Володимирському кафедральному соборі. Після прочитання Євангелія Святейший Владика виголосив проповідь.

Дорогі браття і сестри!

Сьогодні четверта неділя Великого посту, яка посвячується преподобному Іоану Ліствичнику.

Преподобний Іоан написав «Ліствицю», тобто сходинок, а точніше закони духовного життя, як християнин може з грішника стати не тільки святим, а уподібнитися і стати Богом. Так ось преподобний Іоан написав оці сходинок.

Не можна стати зразу на вищу сходинок. До вищої сходинок треба йти поступово. Монахи, які хотіли зразу стати святими, закінчували дуже скорботно.

Я знаю одного ченця радянських часів, який з Псково-Печерського монастиря був направлений на Афон. Молодий і зразу хотів стати великим подвижником. Він попросив у ігумена піти й оселитися в печері. Ігумен забороняв йому, сказав, що ти молодий ще, недосвідчений, не можеш ти ще жити в печері. А він не послухав. Пішов, оселився в печері. І чим закінчилося? Закінчилося тим, що зійшов з розуму, став пити й по монастирі бігав з сокірою. І всі монахи боялися його, як би він їх не вбив. Ось що означає жити не за законами духовного удосконалення. Тому преподобний Іоан Ліствичник і написав, як треба жити. Він написав це для ченців. Але ці закони духовного розвитку стосуються кожного християнина, кожного мирянина, священника і архиєрея.

Які ж це закони?

Перша сходинок – це покаяння. Якщо людина не покається у своїх гріхах, то не може піднятися на другу сходинок.

Ви скажете: ми каємося. Каємося, але не так, як треба. Ми каємося і тут же відходимо і починаємо грішити. У нас виходить каламбурне життя – каємося і тут же грішимо, робимо добрі справи не на славу Божу. Все це не приводить нас до духовної досконалості. А треба покаятися. Але як покаятися? Глибоко покаятися, визнати свої гріхи. Не так: я грішний, як усі грішники. Навіщо ти говориш таку неправду? Що, ти людей убивав, якщо ти говориш: як усі? Є ж вбивці, є блудники й блудниці. Ти теж такий? Тому насамперед треба побачити свої власні гріхи, які притаманні тільки тобі, а не іншому. Але коли ти побачиш себе грішником, то не просто скажи: згрішив, Господи. Треба платати, треба бити себе в груди, що ти християнин, носиш ім'я Христа, а чиниш, як язичник, як безбожник.

Ось коли апостол Петро покався, то він гірко плакав. Блудниці, яка прийшла до Христа, сльозами умивала ноги. Чи умивали ви ноги собі сльозами, каючись? А коли й кається, то просто: згрішив таким-то гріхом.

Тому нема глибокого покаяння. А якщо такого правдивого покаяння нема, то не може бути й відпущення гріхів.

Ви мені будете заперечувати і скажете: а ось ми приходимо на сповідь, каємося у своїх гріхах, прощає нам Бог? Прощає. Але ж ви, вийшовши з храму, а іноді і не виходячи, знову починаєте грішити. То скажіть, очистились ви від гріха? Ви очистились тільки коли стояли біля хреста й цілували Євангеліє. Отам ви очистились. А як тільки відійшли, знову починаєте грішити. Тому без щирого покаяння, покаяння зі сльозами, прощення гріхів не буває. І святі отці кажуть, що якщо ти хочеш знати, простили тобі Бог гріхи чи не простили, яка ознака, що Бог простили тобі гріхи? Ознакою є те, що ти зненавидів цей гріх. А якщо ти його любиш, то Бог тобі цей гріх не простиє.

Тому покаяння повинно бути зі сльозами, з ненавистю до своїх гріхів. І коли людина усвідомить, що вона на стільки далеко стоїть від Бога, на стільки далеко стоїть від святих, тоді вона смиряється. Вона смиренна і лагідно стає, нікого не засуджує, бо сама знає, яка вона є.

Для того, щоб досягти такого стану, як я вже сказав глибокого покаяння зі сльозами та смиренні терпіння, треба не скаржитися на Бога за тяжке життя, за хвороби та інші біди, а смиренно терпіти, бо через оці всі скорботи, біди та нещастя Господь смиряє наш гордий дух. Оце є перша сходинок, на яку повинен стати кожен християнин. Якщо стане на цю сходинок твердо, тоді може піднятися на другу.

А друга сходинок в чому полягає?

Друга сходинок – це творити добрі діла. На другій сходинок треба чинити добрі справи.

Ви скажете: а що, до цього не можна робити добрі діла? Можна. Але ці добрі діла в переважній більшості Богу не угодні. Чому? Тому що вони робляться не на славу Божу, а на свою славу.

Наприклад, зараз багато заможних людей будуть храми. Для чого вони їх будують? Для слави Божої? Ні, для своєї слави. То скажіть, оце добре діло корисне цій людині? Ні, не корисне, бо воно не угодне Богові, бо звершене не на Його славу, а на свою славу. А коли людина смиренна, яка покалася глибоко, починає чинити добрі діла, то вона ховається від своїх добрих діл, робить їх таємно, щоб ніхто не бачив, щоб не прославляла його за ці діла. І чинить їх тому, що не може не робити добрих справ, бо її душа й серце знаходяться у такому стані, що не можуть пройти повз біду людини, щоб не розділити це горе, не може не співчувати людині, якій не може допомогти, а співчуває, не може не розділити радість людини, яка радіє, тому що вона цю на першій сходинок навчилася. Ці добрі діла Богу угодні, бо вони робляться від душі, від чистого серця, не на свою славу, а на славу Божу.

Третя сходинок найтяжча. На неї піднімаються тільки ті, які навчилися перемагати свої злі помисли. Бо гріх зароджується в

серці і в розумі, в думках. І ви самі з досвіду знаєте, яка буря піднімається в голові, в серці, як там хвилі піднімаються, коли йде боротьба між добрими помислами й злими. Так ось, той піднімається на третю сходинок, хто в голові та серці уже не народжує злих думок.

Ось уявіть ви, які стоїте тут. Чи відчували ви коли-небудь стан, коли у вас нема злих думок? Чи ні? Я думаю, що кожен з нас скаже, що ні. Я такого у своєму житті не відчував. І це правда. Тому що ми не піднялись до такого стану. А той, хто досяг такого стану, коли вже в серці та розумі не народжуються гріховні думки і почуття, а це людина, яка очистила своє серце, ота людина побачить Бога. А ми з вами, дорогі браття і сестри, з гріховними почуттями, з нечистим серцем та розумом Бога побачити не зможемо. Той же, хто досягне отакого стану, коли не буде в серці гріховних почуттів, а в розумі злих, гріховних думок, отой побачить Бога. І ця людина уже свята.

Оце ті сходинок, які накреслив преподобний Іоан Ліствичник.

Всі святі отці говорять про те ж саме, тому що вони з свого досвіду пройшли цей шлях. І Церква нагадує у дні Великого посту, коли ми займаємося очищенням себе від гріхів, оці закони, закони духовного розвитку. Якщо ми живемо за законами цього духовного розвитку, то ми досягнемо спасіння. Благодать Божа допоможе, бо все це досягається не людськими силами, а благодаттю Святого Духа разом з людськими зусиллями. Тому Господь Ісус Христос сказав, що Царство Боже досягається силою, тобто зусиллями людини за допомогою благодаті Божої.

Висновок для нас такий: каятися треба щиро зі сльозами, досягати смирення, терпіти все, що Господь посилає нам (не посилає, а попускає, тому що Господь зла не створив і не посилає зла). Все це треба терпіти і утвердитися на першій сходинок, а тоді переходити на другу.

І нехай у цьому допомагає нам Господь Ісус Христос молитвами Божої Матері і преподобного Іоана Ліствичника.

Аминь.

Розшифрував Володимир ЯЦУЛЬЧАК
Церква.info

УКРАЇНСЬКА ПРАВОСЛАВНА ЦЕРКВА КИЇВСЬКОГО ПАТРІАРХАТУ В РОСІЇ

Видання Митрополита Московсько–Богородського УПЦ КП Адріана

ІНТЕРВ'Ю НАДАНЕ МИТРОПОЛИТОМ АДРІАНОМ 25-ГО КВІТНЯ 2013-ГО РОКУ РЕДАКТОРУ ІНТЕРНЕТ-ПРОЕКТУ «ПОМІСНА ЦЕРКВА», «ПРО ВЕЛИКИЙ ПІСТ ТА ПРО ЗНАЧЕННЯ ЧЕРНЕЦТВА В ЖИТТІ ПРАВОСЛАВНОЇ ЛЮДИНИ, ЗГІДНО ІСТОРІЇ ПРАВОСЛАВНИХ ЦЕРКОВ СВІТУ».

Питання. Владико! Триває Великий Піст. Чи змінилася його форма з часів написання Типікону?

Згідно переказу з грецької мови, Типікон (Типік) є Устав православного богослужіння. В ньому є розділи по практичному керівництву церковного богослужіння та про монастирське життя, тобто монастирський устав.

Перші Типікони з'явилися із зародженням чернецтва у III-IV століттях після Різдва Христового.

В них особливо розвинений устрій чернечого життя та вимоги, які повинні виконувати ченці та черниці, щоб досягти вищого морального удосконалення.

Перша чернеча громада була заснована одним із подвижників чернецтва, преподобним Антонієм Великим у 305-му році. Вона складалась із пустинників, які жили в скитах окремо одне від одного і називались Лаврами.

Його монастирі були у вигляді перехідних ступенів від анахоретства до строгого гуртожитку (кіновій).

Преподобний Пахомій Великий (292-348) заснував першу кіновію, тобто строгий монастир з письмовим уставом. Ченці зобов'язані були проводити життя у молитві, читанні духовних книг, в праці і особливо, у мовчанні.

Загальні богослужіння звершувались вночі і вдень. Їжа була сама проста, один раз на добу, після обідні, тобто після головного богослужіння.

Ченцям радилась мовчазливість, тобто повна мовчанка і абсолютне некористолюбство і строгий послух.

Чернечий Устав преподобного Іоанна Касіана (помер у 435-му році) є собою подальшою стадією розвитку правил монастирів та чернечих гуртожитків **в єгипетських пустелях**.

Основою богослужбового чину єгипетського чернецтва були співи та читання на вечірніх і нічних службах. Вживалися тексти з Вітхого і Нового Завітів, Псалтиря та інших християнських книг.

Чернечий Устав святителя Василія Великого (329-379) складений був для монастирів Малої Азії.

Давалась загальна теорія подвижництва. Молитва повинна була бути безперервною. Вона повинна була супроводжувати роботу інока, а також головною частиною богослужіння на ранковій, 3-му, 6-му, 9-му часах, що говорило про закінчення молитовного і трудового дня. Потім, на початку ночі і опівночі інок повинен був постійно причащатися запасними Дарами Святих Христових і Животворчих Таїн, які були заготовлені раніше.

Устав святителя Бенедикта Нурсійського, як засновника уставного кіновійного чернецтва в Західній частині Європи в цілому розвивав традиції Устава монастирів преподобного Пахомія Великого.

Найбільш відомі Типікони були: Студійський, засновником якого був преподобний Феодор Студіт з Константинопольського монастиря (826);

Єрусалимський і Великої Церкви, тобто Устав Святої Софії у Константинополі.

В IX-му столітті Студійський Устав був прийнятий у більшості монастирів Візантійської імперії.

У XII-му столітті на зміну Студійського Уставу прийшов Єрусалимський Типікон під впливом преподобного Савви Освяченого з-під Єрусалиму.

Типікон Великої Церкви використовувався в Патріаршому соборі Константинополя у IX-му – XI-му століттях, де за основу був спів з великою кількістю співаків.

Тому, коли до Константинополя були направлені послы великого князя Київського Володимира (Червоне Сонце) у 980-ті роки X-го століття, то від урочистого богослужіння та від багатого співу в них сльози лилися як «з відра», від радощів і побаченої краси.

І ось, до Києва повернулись три делегації послів від Риму, Константинополя і Астрахані (Астраханське ханство), де проживала велика кількість єврейської діаспори. То під час їх звіту великий князь Київський Володимир зрозумів, що для Київської Русі найкраща віра – Православна, яку отримують русичі і весь руський (український) народ від Візантії.

Київська Русь на той час мала свої кордони від Волги до Вісли (Польща) та від Чорного моря і до Норвегії. Треба сказати, що при владі царя Івана Грозного почала формуватися Російська держава з центром у Москві, оскільки його війська вийшли за межі Київської Русі та Московського царства за Волгу, де руського народу майже не було, а жили інші сотні різних народів, які з часом прийняли святу православну віру, це башкири, мордвини, чуваші, татари та інші народи сходу майбутньої Російської імперії.

У Київській Русі, з прийняттям святого православ'я від Константинополя у 988-му році у храмах, монастирях і у Києво-Печерській Лаврі був розповсюджений устав Великої Церкви, тобто Святої Софії Константинопольської.

Свята Софія Константинопольська.

У Києво-Печерському монастирі служби звершувались священнослужителями-ченцями на чолі з преподобним Антонієм, який використовував Студійський Типікон. Проіснував він до середини XIV-го століття, а потім був замінений Єрусалимським.

Сучасний Типікон в наших Українських Церквах і в Російській Московського Патріархату розподіляється на три основні частини:

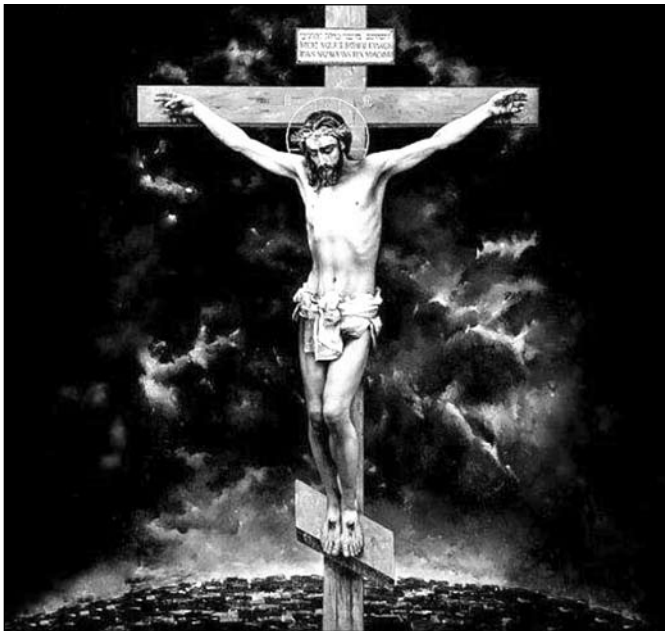
I-ша частина складається з 1-ї до 47-ї глави і має загальні вказівки про богослужіння;

II-га частина від 47-ї до 52-ї глави і має вказівки про «знамення» (знаки свят) і про послідовність богослужінь на всі дні року – рухомі і не рухомі свята.

III-тя частина має глави з 52-ї до 60-ї. Ці глави мають Устав служб при співпадині храмового свята з іншими святами.

Повний Типікон був виданий у вигляді Енциклопедійного словника Брокгауза і Єврона в 86-ти томах у СПб, 1890-1907-му роках.

Що стосується форми і змісту Великого Посту з часів раннього християнства, то в II-му тисячолітті, а тепер наступило вже й III-тє, в Православних Церквах світу скрізь в урочистій формі звершуються постові богослужіння. Це й Велика вечірня в Прощену неділю, коли православні люди просили прощення один у одного перед початком Великого Посту, а також перед постовими подвигами, які проводилися, особливо, ченцями – пустинниками у безлюдних місцях. І тільки на Святу Пасху збиралися в храмах та в інших богослужбових місцях для прославлення Воскреслого Бога і Господа нашого Ісуса Христа.

Також чотири дні на першій неділі Великого Посту в строгій формі читається Великий канон преподобного Андрія Критського, це й в недільні дні звершення Божественної літургії святителя Василя Великого, це й звершення Літургії Ранішосвячених Дарів святителя Григорія Двоєслова, єпископа Римського тощо.

В Україні і в Росії, під впливом українських православних людей після першої неділі Великого Посту звершуються чотири Пасії, в яких згадуються страждання Господа нашого Ісуса Христа на тяжкому Хресті.

Але, нажалі, більшість сучасного духовенства, як диякони, ієреї і протоієреї зовсім не знають церковно-богослужбового уставу та кліросної практики. Це за рідкістю буває, коли священнослужитель, особливо з сільського храму зможе підійти до кліросу, щоб допомогти хору співати чи по уставу читати богослужбові тексти. Подібні церковні кадри вважають за принизливість для себе стояти на кліросі серед простих людей.

Питання. Чи погоджуєтесь ви з думкою, що якби люди вчилися молитись і поститись з дитинства, то й ченців було б набагато більше?

Це дуже складне питання, яке вимагає від кожної людини особистого рішення.

Як бачимо із життя ченців перших століть християнства, то вони вживали їжу один раз в день, але й страва була проста і без ніяких зажарок.

Бо в ченців була мета весь свій вільний час віддавати молитві Божій і повсякденній праці.

Що стосується сучасного чернецтва і монастирів, в яких вони перебувають, то їх життя в нових умовах є зовсім іншим: трьохразове харчування, гаряча і різнобарвна. Й тому при таких харчах мало однієї молитви і богослужінь. Необхідно, щоб чернець чи черниця почували себе в строгому релігійному стані.

Треба кожному ченцеві й керівникам монастирів всю свою фізичну силу і енергію направляти також на фізичну працю, щоб в голову не йшли ніякі спокуси і гріхопадіння. Бо плоть і кров не наслідують Царства Божого, оскільки спокуси йдуть від гарячої крові, які призводять православну людину до великих помилок, особливо керівників, як Церкви, так і Держави.

Митрополит Адриан звершує чин чернечого постригу над послушницею Іраїдою.

І це не головне, щоб в монастирях Українських Православних Церков було багато ченців, а важливо, щоб вони в домашніх умовах виховували в собі православне чернецтво. Наприклад, у всі Пости і особливо у Великий Піст всі люди повинні вести себе достойно і молитовно, милосердно, благодатно і з любов'ю відноситися одне до одного.

Особливо подружжя зі своїми дітками повинні знати і пам'ятати, як треба вести себе у піст, під великі свята та перед неділею. А в самий день свята повинні сповідатися, причащатися Святих Христових Таїн, готувавши себе зі смиренням і зі строгістю до себе.

Й навпаки. Щоб і духовенство, до якого йдуть люди на богослужіння, до сповіді та до інших видів Таїнств і Треб, особливо за Божественною Літургією, вели себе по-пастирськи і по-християнськи, а не як наемники, які чекають від віруючих матеріальної користі. Бо люди несуть в сльозах свої гріхи для зняття їх у покаянні і мало хто з них несе до храму чи монастиря великі кошти. Бо вони є матеріально бідними і з ними не «цікаво» стояти поряд.

Тому, для нас усіх, як для глибоко віруючих, так і для байдужих людей велику роль в житті православної особи відіграє вічна молитва преподобного Єфрема Сиріна (початок IV-го століття). Звичайно, якщо ми уважно вникаємо у зміст цієї молитви:

«Господи і Владико життя мого! Духа лінивства, безнадійности, владолюбства і пустомовства не дай мені.

Духа ж чистоти, смиренномудрості, терпеливості і любові дай мені, рабові Твоєму.

Так, Господи Царю! Дай мені бачити провини мої і не осуджувати брата мого, бо Ти благословенний на віки віків. Амінь.

Боже, очисти мене, грішного».

Також і інша важлива молитва, яка вживається у Великий Піст і у всі дні нашого земного життя:

Помилуй нас, Господи, помилуй нас, бо жодного оправдання не маючи, ми, грішні, Тобі як Владиці цю молитву приносимо: помилуй нас.

Слава Отцю, і Сину, і Святому Духові.

Господи, помилуй нас, бо на Тебе ми надіємось: не прогнівайся дуже на нас і не пам'ятай беззаконь наших, але зглянься і нині як Милосердний і визволи нас від ворогів наших. Бо Ти Бог наш, а ми люди Твої, всі творіння рук Твоїх і ім'я Твоє призиваємо.

І нині, і повсякчас, і на віки віків. Амінь.

Милосердя двері відкрий нам, Благословенна Богородице, щоб ми, на Тебе надіючись, не загинули, а від усякого лиха Тобою визволилися. Бо Ти еси спасіння роду християнського.

Святитель Іоанн Златоуст в середині IV-го століття писав про високе достоїнство чернецю життя. Але чернецю, а не чорного життя, яке в наш час з самого початку отримання чернецю постригу ченця чи черниці наповнене жовчу, людоїдства і безсоромності.

Питання. І взагалі, як на ваш погляд потрібно виховувати молоде покоління, щоб воно правильно сприймало чернецю?

По-перше, виховання дітей в наш час чомусь розпочинається не вдома у сім'ї, а з дитячого садку і в середніх загальноосвітніх школах, як це було в СРСР. Але нажалі і зараз, ні в садках, ні в школах немає церковно-релігійної програми, де б дошкільні діти і школярі змогли б вивчати Закон Божий і жити по-християнськи.

Тому, церковне виховання повинне відбуватися вдома, в першу чергу при глибоко віруючих батьках, дідусях і бабусях або індивідуально кожна дитина, школяр, чи студент змогли б самі себе виховувати в релігійному дусі.

Але це вже відбувається за допомогою храмів чи монастирів, якщо вони розташовані недалеко від їх оселі. І обов'язково за участю високоосвічених і достойних пастирів.

Звичайно, ви скажете, а яку ж роль повинні відігравати у вихованні дітей духовні батьки, хресні, тобто «думи» рідних батька і матері дитини? Це дуже важливе питання, яке ставить всіх хресних батьків перед Судом Божим.

Адже під час хрестин дитини, вони дають обіцянку Церкві Христовій, що будуть виховувати свою духовну дитину в християнському дусі. Але дуже часто не так буває. Хоч і є ці духовні, так звані, батьки, але вони відіграють роль лише в матеріальних подарунках ї то, один чи два рази на рік без молитов за своїх духовних дітей.

Та що там говорити про релігійне виховання в державних школах та дитячих садках, коли по всій Європі йде політичний антихристиянський тиск на християн, особливо православно, католицький і англіканський віросповідання, щоб не носили на собі натільні хрестики. Ось до чого веде нас Євросоюз? Він повністю своїми антихристиянськими діями чомусь став замінювати тактику і поведінку більшовиків і комуністів СРСР. <http://www.1tv.ru/news/world/201839>
<http://lingvoforum.net/index.php?topic=46069.0>

З цього приводу, я й хотів би сказати про себе. Мій тато Георгій, загинув на війні, а мама Варвара, тяжко працювала, маючи п'яток дітей, серед яких я був найменший. У 5-ти – 9-ти річному віці 50-х років XX-го століття з тіткою Христиною, рідною сестрою мого тата, я ходив до міського храму на честь святого пророка Іллі у Березанівці м. Дніпропетровська.

Мені дуже подобалась служба і спів по нотах чотирьохголосного хору.

Я був дуже закоханий в доньку священника отця Ефимія, Матрону, яка йшла по храму до кліросу і в неї репіло взуття. Я думаю, що це найкращі люди в храмі з таким взуттевим звуком.

Коли мені було більше 10-ти років, я часто відвідував Свято-Тихвінський жіночий монастир по вул. Чичеріна м. Дніпропетровська, де був знайомий з багатьма черниціями, особливо старшого віку. Вони мені постійно дарили церковні книги, молитовники, свічки тощо. І ось, якось я прибув на монастирське богослужіння, а там не було моєї дуже доброї черниці, по імені Пульхерія. Я почав її наполегливо шукати по монастирю, побіг до її келії, але мені там сказали, що вона померла і її тіло зараз лежить у храмі. Похорон відбувся після Божественної літургії.

Я весь час простояв біля її труни, а вже після похорону в храмі її тіло несли до монастирського цвинтаря, куди я теж йшов поряд з чернечим хором.

Коли тіло черниці Пульхерії було поставлене біля ями, я теж був поряд з нею. І ось тут вперше я відчув хуліганську поведінку і характер монастирського священнослужителя, який був закріплений за цією святою обителлю.

Сам він був невисокого росту, маючи біле волосся на голові і сиву бороду.

Як же він на мене накинувся зі словами: що ти тут робиш, тобі тут немає чого робити? Біжи звідця додому. Я його не послухав, бо дуже любив свою дуже гарну й глибоко віруючу черницю Пульхерію. Але на все життя залишилось в моєму дитячому серці і душі неповага до подібних священників і архієреїв.

Мені тоді було всього 12-ть років. У мене все обличчя горіло від сорому, хоч із священних книг я знав, якими повинні бути пастирі Христові.

Тому, після цього похорону в моїй свідомості було подвійне бажання ким стати і що обрати в своєму житті: Церкву і пастирство, чи театр і акторство. Але ж після закінчення Дніпропетровського музично-педагогічного училища та Київського Державного педагогічного Університету ім. М. Драгоманова, я все ж таки обрав пастирство, хоча протягом всього свідомого життя постійно зустрічав і зустрічаю таких байдужих священників і архієреїв, подібно тим, яких я знав зі своїх дитячих років. Особливо, запам'ятався священник з Амурської області, якого в кінці 50-х років КДБ поставило єпископом з іменем Іоасафа (Лелюхіна) - Сумським і Охтирським. Через рік він став Дніпропетровським і Запорізьким, а пізніше Вінницьким і Брацлавським. За його «чесну» працю перед радянськими КГБістами був поставлений Єкзархом України, Митрополитом Київським і Галицьким за те, що зачинив тисячі храмів, соборів і монастирів в тих епархіях, в яких він керував.

Але не довго йому прийшлося служити «архієреєм XX-го століття», всього 8-м років, бо отримав саму тяжку форму хвороби. Декілька місяців в резиденції Київської Митрополії кричав на весь голос від болю. Можливо, це кричала його совість, яка засуджувала його за скоєні ним злочини перед Богом і Святою Церквою в нашій Батьківщині.

Ось чому в наш час від гуртожитків духовних академій до кабінетів чиновників учбових закладів необхідно заборонити всякі наклепи один на одного, суди-пересуди брат-брата у Христі, доноси «навухо-доносорам», начальству і, щоб саме начальство мало внутрішню культуру, а не душевну брудноту. Непотрібно просиджувати в своїх кабінетах в пустоті і в безстидстві, в плитках і в великих гріхах перемивати кістки своїх підлеглих. Як можна сидіти на гілці дерева і пиляти її під собою? Все це є наслідком того, що студентів не зобов'язують свідомо навчатися і постійно просиджувати в бібліотеках Духовних академій.

Я знав одного ректора Київської духовної академії, який постійно в присутності багатьох людей висміював своїх же професорів, докторів наук і академіків АН України, не говорячи про рядових викладачів і навіть екс-Президентів нашої держави, як В.А. Ющенко та інших, що вони не мають і не мали авторитету серед людей. Невже ці ректори надіються, що цими склокимами вони заслужать для себе якийсь авторитет і повагу від своїх слухачів?

І це свавілля плиткарів кується не тільки в духовних учбових закладах, але й в епархіях, митрополіях і навіть в патріархіях. Чомусь ці нелюди розпочинають суд не з себе, а з інших, набагато краших від них людей.

Питання. Історично, ви з тих людей, які в Київському Патріархаті мають найбільший досвід чернецю. Чи шкодували ви за свій вибір? Хто найбільше сприяв йому?

Це питання є не менш важливим, яке було й першим. Я народився в часи Великої Вітчизняної Війни в день святого апостола Андрія Первозваного, 13-го грудня 1943-го року. По розповідям моєї мами, при моєму народженні на п'ятках моїх ніг було багато хрестів. На голові з одного боку було біле волосся і народився з маленькими зубками. Лікар, який приймав участь під час мого народження, був віруючою людиною і сказав моїй мамі, що ваша дитина буде багатотраждальною за віру Христову.

Цей лікар навіть хотів, згідно слів моєї мами, мене взяти собі, у якості своєї дитини, але вона не віддала мене.

З 6-ти до 17-ти років я мав біля хати свою невеличку і не високу за розміром капличку, в якій горіли лампадочки перед іконками.

Я в ній часто молився і повертаючись у бік берега, де розлитий ставок в очереті, когось благословляв, немов там стояли тисячі людей.

У всі свої школярські роки, окрім свого храму, Свято-Іллінського, я відвідував Свято-Тихвінський жіночий монастир, а пізніше Свято-Троїцький собор, в якому приймав участь у співах на лівому кліросі, а пізніше й на правому, головному.

В 17-ть років, після закінчення середньої школи я ледве – ледве упросив маму, щоб поїхати до Почаївської Лаври і там влаштуватися на послух. Але керівництво Лаври мене не взяло, бо боялось мого малолітства та уповноваженого у справах релігій по Тернопільській області.

Як вияснилось пізніше, що благочинним Лаври на той час був мій земляк із Дніпропетровської області Новомосковського району с. Піщанка, архімандрит Калінік (Піскун). Але ж, що було зі мною після від'їзду від Почаївської Лаври? Я змушений був їздити до м. Радивилова (Червоноармійськ) Рівненської області, де влаштувався робітником на залізниці, щоб отримати кошти на повернення додому до Дніпропетровська.

Жити я влаштувався в чудових парафіян храму, у Антонія і Параскеви, які мене полюбили, як свого рідного сина. Я щодня за них і за інших добродіїв молюсь і прошу Господа за їх блаженне вічне життя.

Я ходив там на богослужіння до міського храму на честь святого князя Олександра Невського, співав на кліросі, але священник о. Павло і деякі церковники вважали мене за шпигуна, який прибув з країв більшовизму.

Та тільки завдяки приїзду до мене моєї мами і тітки Христини, яка всі роки мені у всьому допомагала, особливо в роки навчання, радивилівський священник і церковники стали відноситись до мене відповідно, бо побачили в моїх рідних, що вони нічого не мають спільного з радянською політикою.

Пам'ятаю, як я один раз повертався з роботи на залізниці з м. Дубно до Радивилова. На вулиці було 25-ть градусів морозу, бо була зима. Був вже вечір, а міський поїзд до Радивилова повинен їхати через три – чотири години.

Тому я вирішив сісти на товарний потяг, щоб доїхати до свого міста на відстані 50 кілометрів, оскільки всі «товарняки» на мойї станції зупинялися.

Але ж він так і не зупинився, мене протяг до станції Красне Львівської області, до якої я проїхав ще 50 кілометрів, тобто 100 км.

Після цього, я знову сів на товарний потяг, надіючись, що «цей» все ж таки зупиниться у Радивиліві. Але цього знову не трапилось.

І цей, другий потяг не зупинився у Радивиліві. Таким чином, мені довелося проїхати 200 кілометрів в лютий морозній погоді. Я не відчував своїх ніг, рук і обличчя, а коли проїжджав біля сіл, в яких з хатніх димарів йшов дим, я дуже хотів би, щоб в нього вставити свої ніженки і зігрітись.

Ось таке чернецтво я отримав у Почаївській Лаврі в свої юнацькі 17-літні роки!

Потім була служба, з 1961-го по 1964-й роки в Радянській Армії у Ярославській області. Після служби я заїхав до Свято-Троїцької Сергієвої Лаври у м. Загорську, де познайомився з керівником лаврських хорів отцем Матфеєм (Мормилем) та його другом, сибратом у Христі ігуменом Марком, викладачем Духовної семінарії. Але особливо мене вразив Ректор Духовної академії і семінарії, митрофорний протоієрей отець Константин Ружицький, невисокого росту, був гордістю духовної освіти в РПЦ МП на той час. Родом він був із західної частини України. Хоча я й був в солдатській формі, але він мене прийняв в своєму кабінеті дуже чинно і поважно, надіючись, що я обов'язково буду студентом духовних учбових закладів.

Нажаль, отець Марк хоч і був молодий, але швидко помер від цукрового діабету. **Це була весна 1964-го року, але поступити в цьому році на навчання в Духовну семінарію мені не довелося, бо з прибуттям до Дніпропетровська там було нове рішення, в якому значну роль зіграв настоятель Свято-Троїцького собору митрофорний протоієрей Володимир Медвідь. Зараз він живе у м. Рівному і має 91-н рік від народження.** Він наполягав на мене і на мою родину, оскільки був нашим духовним отцем, щоб я поступав спочатку до Музично-педагогічного училища, а потім з його ж наполегливістю я поступив і завершив Київський педагогічний університет ім. М. Драгоманова.

У 1973-му році, отримавши призначення викладачем до Миколаївського педінституту, я потрапив на прийом до Митрополита Київського і Галицького Філарета з проханням в пораді, що мені далі робити. Він мені чітко сказав, не побоявшись того часу, що П.Ю. Шелеста зняли, а його місце зайняв безбожник В.В. Щербинський і, що ти нічого доброго і корисного не зробиш у своїй педагогіці, хоч і підеш навчатися до Академії педагогічних наук України, куди плануєш. Але ти є віруючою людиною й тому їдь до Загорська і там поступай до навчання в Духовну семінарію і Духовну академію. Я так і зробив.

У грудні 1973-го року я був прийнятий співаком двох хорів: мішаного і братського чоловічого, надіючись, що влітку 1974-го року буду навчатися в названому духовному учбовому закладі.

Тим більше, що мене в цьому заспокоював головний диригент двох хорів, архімандрит Матфей, який спеціально клопотався перед Ректором Академії і Семінарії, Архієпископом Володимиром (Сабоданом) про мій вступ до навчання.

Але ті ж самі уповноважені у справах релігій по Московській області не дозволяли Ректору, Архієпископу Володимирі приймати абітурієнтів з вищою державною освітою. Тому, Владика Володимир домовився з єпископом Смоленським і В'яземським Феодосієм (Процюком), щоб мене рукопокласти в сан диякона і священника з тим, щоб я зміг поступити на навчання. Два роки я відбудовував полурозбитий Свято-Миколаївський храм в селі Микола-Ярвня Смоленської області (17 км. від Смоленська).

**Свято-Троїце-Сергієва Лавра
у м. Загорську (нині м. Сергієв-Посад).**

За цей час мені вдалося провести від ближнього села електрику за три кілометри, штукатурити стіни храму в середині і на вулиці, малярити їх і розписувати. Провів водяне опалення, побудував на вулиці кухню, їдальню, невеликий готель і підсобне господарство, в якому були корови, кози і кури. Я надіявся, що за мою чесну працю Владика Феодосій мене дуже швидко відпустить до навчання. Але він не поспішав це робити. Тільки великі мої прохання до нього, він переступив себе по-людськи й дав мені направлення.

Треба сказати, що після Архієпископа Феодосія (Процюка) Смоленським архієреєм став Митрополит Кирил (нині Патріарх РПЦ МП), який розширив моє підсобне господарство в 10-ть разів.

У 1982-му році я закінчив Ленінградську духовну семінарію, а в 1988-му ювілейному році на честь 1000-ліття Хрещення Русі завершив Московську Духовну Академію.

Зазначу, що на 4-му курсі навчання в МДА, по благословенню Святейшого Патріарха Московського Пимена, 8-го вересня 1987-му року в день пам'яті святого мученика Адріана, я прийняв чернецтво на честь його імені. Чин постригу очолив намісник Лаври, архімандрит Алексій (Кутепов), нині Митрополит Тульський і Белевський. Як бачите, що тільки в цьому названому році Господь сподобив мене прийняти чернечий постриг. А в цьому, 2013-му році виповниться рівно 25-ть років з дня прийняття чернецтва.

Весною 1989-го року, після Академії, я отримав призначення до Ногінська Московської області відновлювати Богоявленський собор, в якому в юнацькі роки на своїй малій батьківщині молився і служив псаломщиком майбутній Патріарх Московський Пимен (Ізвеків).

Але з Божою допомогою мені вдалося не тільки відновити Богоявленський собор, але й побудувати комплекс з десяяти 2-х і 3-х поверхових будівель. За два роки ми встигли стільки зробити, що 23-го липня 1991-го року, під час перенесення святих мощей преп. Серафима Саровського із Москви в Дівеєво, у Ногінську була перша зупинка.

**Богоявленський собор у м. Ногінську Московської області
з комплексом будівель.**

Була велика урочистість. Мощі зустрічали біля 50 тисяч паломників, 200 священників, 20 архієреїв на чолі зі Святійшим Патріархом Алексієм II.

Далі розвивались такі події. В цьому ж році, на початку листопада місяця 1991-го року у Києві проходив Всеукраїнський Помісний Собор, на якому розглядалися питання про від'єднання УПЦ від РПЦ МП на чолі з Блаженнішим Митрополитом Київським Філаретом. В цей же час майже всі республіки колишнього СРСР оголосили своє бажання про вихід з нього і про будівництво своїх незалежних держав. Так поступила й Україна.

Тому, з розпадом Радянського Союзу і об'явою Україною про свій суверенітет і незалежність, члени української діаспори у Москві і по Росії підтримали ці заходи, в яких і я приймав свою саму активну участь, не замічаючи, що за мною було організоване переслідування з боку керівництва Московської єпархії РПЦ МП. Тому за мою активну підтримку Української Держави і Помісної Української Православної Церкви з центром у Києві, яка повинна відійти від РПЦ МП і створити свою, мій керуючий Московською єпархією РПЦ МП Митрополит Крутицький і Коломенський Ювеналій (Поярков) почав застосовувати до мене свої традиційні методи, будучи членом Священного Синоду та членом інших радянських державних організацій, до яких приймали лише «обраних» архієреїв РПЦ МП.

Направивши мене, в кінці вересня 1992-го року до Австрії, Митрополит Ювеналій в ці ж дні скликав збори з духовенством Ногінського району й вирішив змістити мене з посади настоятеля Богоявленського собору та благочинного Ногінського району, забуваючи, що я був ще народним депутатом двох рівнів: Московської обласної та Ногінської міської Рад, а також Ректором Православної загальноосвітньої гімназії. Але 1-го жовтня 1992-го року «посли» Митрополита Ювеналія не встигли захопити собор з комплексом будівель, оскільки нашу церковну раду по телефону попередили добрі люди із єпархії про зле рішення Владика Ювеналія.

І так, отримавши підтримку міської Ногінської влади, виборців, викладачів Гімназії, парафіян тощо, я не виконав Указу Митрополита Ювеналія і Патріарха Московського Алексія II про від'їзд до Ульяновської єпархії відновлювати кафедральний собор, який був розбитий більшовиками в рідному місті В. Леніна.

Ось в таких умовах я й потрапив до Української Православної Церкви Київського Патріархату, де у грудні 1993-го року був прийнятий до його складу. А 6-го лютого 1994-го року я став єпископом Дніпропетровсько-Запорізьким та Богородським. Таким чином, у Запорізькій області за два роки мені вдалося сформувати Духовне училище з державною акредитацією, а також організувати відкриття 50-ти парафій і стільки ж рукопокласти священників в Богоявленському соборі м. Ногінська, де ставленики беззастовно отримували підрясники, ієрейські хрести, служебники і требники.

Це ж саме відбувалось і у Дніпропетровській області, де з 1994-го по 2011-й роки мені вдалося сформувати та відкрити 217-ть парафій і рукопокласти в диякони і священники 189-ть священнослужителів. На території Петро-Павлівського храму м. Дніпропетровська (мною побудованого протягом 12-ти років з 1999 по 2011 рр.) теж мною було сформоване Духовне музично-хорове училище, теж з державним визначенням, на базі якого зараз формується Духовна семінарія, на чолі ректора, протоієреєм Орестом Юнаком.

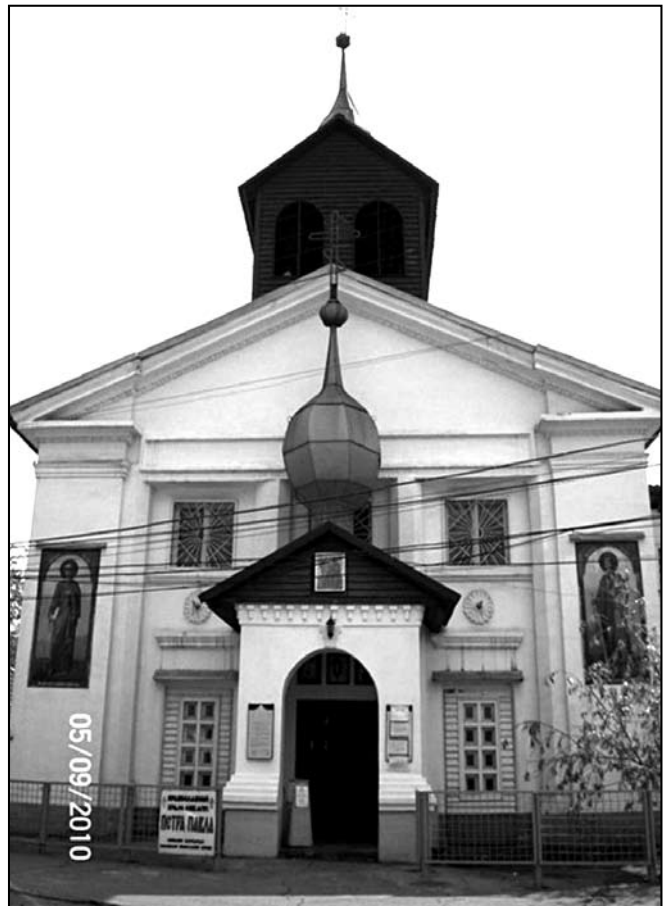
Тому в моєму виборі чернецтва відіграв Промисел Божий, Який вів мене Своїми мудрими шляхами до Церкви Христової та її благодаті, щоб стати тим бурхливим архимандритом і непокірним ченцем тієї церковної влади, яка була на той час в Московській Патріархії.

Питання. Якби у вас була нагода звернутись до нового покоління ченців, які поради Ви могли б їм дати?

По-перше, не мріяти їм, сучасним молодим ченцям, про архієрейські клубки, особливо білі, митрополічі та про патріаршій кукль, а вчитися й активно навчатися на заняттях, просиджувати в бібліотеках і читальних залах духовних учбових закладів. Особливо вчитися у достойних наставників чернецтва і не уподібнюватися прислів'я: **«що поганий той єфрейтор, який не мріє стати генералом».**

Не звикати до солодких та жирних харчів, а постійно думати про свій духовний і фізичний стан, що необхідно мати кожному ченцеві. Готувати себе до пастирського служіння і виконувати свої обов'язки, бути молитовником, дотримуватися постів, готуватися до проповідей, до богослужінь уважно виконувати церковне правило і вести себе під час навчання чи у монастирі, більше у Бозі і в мовчанні.

І ще. Якщо комусь із випускників Духовної академії чи аспірантури запропонують стати тим чи іншим єпископом, не поспішайте йти на цей «крючок», а старайтесь спочатку потрапити на село, щоб там відчуті страждання своїх парафіян і всіх людей, які там живуть.

Петро-Павлівський храм у м. Дніпропетровську, який був побудований Митрополитом Адріаном протягом 1999-2011 років.

Також треба займатися ремонтами і будівництвом храмів, відкриттям благодійницьких ідалень, Недільних шкіл тощо. Тільки тоді вони будуть мати право приймати запрошення чи пропозиції ставати на архієрейський шлях.

Що з того, що сучасні архієреї і навіть Предстоятелі не знають цього парафіяльного сільського життя, а вимоги до них однакові, як від настоятелів міських храмів, які мають і золото, і срібло, і «зелені», і гривні, «Мерседеси» і «Крайслери» та різнобарвні палаци.

Питання. Як ви дивитесь на те, що багато сучасних ченців не завжди відмовляються від власного майна, а дехто з них ось як відомий московський чернець, який мав цілий парк автомобілів та нерухомість у центрі міста Москви?

Основна причина цього, що відомий московський чернець в сучасному чернецтві є свої ж керівники, які дозволяють подібним ченцям в сані мати всі матеріальні блага, які зовсім не потрібні справжнім ченцям, подібним до тих, які були в ранні часи християнства.

Інша причина є ще й та, що сучасні Лаври і монастирі з центрів молитви, спасіння і подвижництва перетворилися у видимі музейні експонати та історичні свідчення сучасних зажерливих ченців, архієреїв і навіть Предстоятелів.

Візьміть приклади з відеофільмів та веб-сайтів, де йде мова про лукавих ченців у високому духовному званні на території Києво-Печерської Лаври, в Одесі, в Житомирі, в Луганську, Донецьку тощо. Кореспонденти задавали питання намісникам монастирів, керуючим єпархій і ченцям-священнослужителям: як відбувалось придбання ними дорогих автомобілів, а також будівництва своїх власних палаців тощо.

За які кошти вони все це придбали? Звичайно ж, що не за свої, а за приховані від контролю людей та церковних рад і держави.

А по-друге, згадуючи ченців перших століть християнства, то сучасне чернецтво є пародією тих часів, коли жили дійсні праведники і виконавці чернечого послуху.

«Історія народження чернецтва» <http://www.youtube.com/watch?v=b1I0KMN-RKk>

Чернечий постриг послушниці Іраїди Митрополитом Адріаном <http://www.youtube.com/watch?v=V-bufrGjlyo&list=UUnt6PoFg8QkVgjMg5xTBqAA&index=49>

Відео спілкування Владики Павла з Михайлом Ткачем <http://www.youtube.com/watch?v=1qUprGMRzSI>

Питання. Чи може бути вікове обмеження для бажаючих прийняти постриг? Скажімо, занадто молодий, чи навпаки – не здатний фізично звершувати правило.

На мою думку, обмежень не може бути, але якщо чернецтво приймає молода людина, то їй необхідно надати особливий послух: це ухід за старенькими хворими ченцями, священнослужителями, церковнослужителями, за інвалідами і хворими пенсіонерами. Бути на послуху на кухнях і їдальнях, на полі, на підсобному господарстві, а ні в якому випадку не бути прислужниками тільки в храмах при монастирях, де від бездіяльності у деяких ченців може розвиватися та гріховність, яка не є властивою для ченців. У якійсь мірі, треба вчитися у ченців Псково-Печерського древнього чоловічого монастиря під Польщею, Литвою і Латвією.

Але багато є випадків, коли подружжя розлучила смерть одного із сторін. Тому, залишившись у своїй вірності своїй вінчальній половині, треба йти до чернечого життя, до монастирів і там постійно молитися за своїх рідних і близьких, а також по силі можливостей, фізично працювати. Є й хворі люди, а вірніше, від народження не дано їм мати дітей і взагалі, бути одруженими чи одруженою, бо Бог не дав їм цих можливостей. Тому ці люди дуже цінні для чернецтва, які все своє життя віддають Церкві Божій і справі монастиря, а також будуть служити своєму чудовому православному народу.

Це є щось подібним тому, коли одинока людина служить безпосередньо Богу, а одружений, спочатку служить своїй дружині, а потім тільки Богу.

Але серед цих людей, які постійно шукали Бога, виконували Його Заповіді, творили добро і тікали від зла, були не тільки праведними подвижниками у Єгипті, Малій Азії, Сирії, у Візантії, але й і у нас, у Києві, на Русі. Це були преподобні Антоній і Феодосій, Агапіт Печерський, преподобні Сергій Радонезький, преподобні Пафнутій Боровський, Митрополит Московський Філіп, преподобний Максим Грек, Митрополит Ростовський Арсеній (Мацієвич), преподобні Серафим Саровський та інші.

Питання. Як ви дивитесь на те, щоб чернецтво в Православній Церкві розвивалось надалі, наслідуючи католицьку традицію – поділ ченців на ордени, де кожен з них мав би свою власну спеціалізацію?

Я не знаю католицької традиції, яка могла б допомогти мені відповісти на Ваше питання, бо я був весь час студентом державних та православних учбових закладів. Але був я в двох католицьких монастирях під містом Сантьяго (Чілі) та у Австрії, в центрі Відня. Там я не помітив чогось особливого і подвижницького. Хоч відчув красу богослужіння, яка в якійсь мірі нагадує і нашу, православну.

І взагалі, католики дуже близькі для деяких українців західної частини України, а не для українців її східної частини, до якої належу і я.

Звичайно, що з прибуттям до ватиканської кафедри Папи Франциска, весь світ відчув його якість особливе життя, народне і просте. І що його життєвий шлях буде прикладом і для багатьох Патріархів Православних Церков світу.

Тому, як католикам так і православним, дуже приємно бачитися і зустрічатися з такими видатними церковними діячами і подвижниками, які хочуть мати в своїх руках керівництво Церквою і її народом, але вважають вони себе найменшими й найгіршими людьми серед тих, які їм довіряють свою душу і серце.

Питання. Як людині упевнитись в тому, що вона має покликання до чернецтва?

По-перше, самітництво з самого свого дитинства, юнацтва і в студентські чи робочі дні і роки.

Звичайно, якщо ця людина православного віросповідання постійно відвідує храми чи монастирі, звершує молитвослів'я, правила і постійне повчання у житті святих угодників Божих та у Святому Письмі Вітхого і Нового Завітів, то вона вже отримала той вірний шлях, який керує домашнім чернецтвом або приведе до монастирів, щоб стати ченцем чи черницею. Але, ці люди отримали великий життєвий досвід і що ніхто в монастирях їх не зможе вивести з рівноваги, бо вони мають велику земну і духовну школу для подолання всяких спокус. Цей стан самітництва й приведе цю людину, чоловічої чи жіночої статі до дійсного чернецтва. Звичайно, якщо вона є мирною, спокійною, молитовницею, милосердною і у всьому помічницею людям хворим, немічним, інвалідам, сліпим і калікам, як по тілу, так і по духу.

Питання. Щоб ви могли б побажати читачам нашого видання в час Великого Посту?

По-перше, чим частіше відвідувати богослужіння й прислухатися до змісту текстів церковної служби, які читаються в алтарі чи на кліросі.

Звичайно, щоб і псаломщики, чи просто читці вміло й доступно для віруючих читали стихирі, псалми, тропарі, кондаки, часи, зображальні, повечір'я, полуночниця та інші тексти, щоб була чітка артикуляція губ, дикція, інтонація звука, голос на диханні, а не горлове читання, з-за чого читач через пару хвилин закашляється і вийде з ладу.

По-друге, старатися вживати пісню страву, навіть без олії, яка дуже корисна і для душі, і для тіла, очиститись від усяких шлаків, солей, тощо.

Необхідно постійно бути з Богом і в Бозі в молитовному стані, незважаючи на працю, навчання, сон чи інші добові зайнятості. Молитися за своїх рідних і близьких, особливо за своїх ворогів, щоб Господь помирих їх душі і примирив їх з вами.

Також необхідно молитися за померлих рідних, близьких і за своїх всіх парафіян, які мають постійну потребу у клопотанні за них перед Богом і у прощенні їх вільних і невільних провин.

АДРІАН - Митрополит Московський і Богородський.

УПОКОЇВСЯ РІДНИЙ БРАТ МИТРОПОЛИТА АДРІАНА - ФЕОДОР ГЕОРГІЙОВИЧ СТАРИНА

Прес-служба Московсько-Богородської єпархії УПЦ КП сповіщає, що 2-го березня 2013-го року помер рідний брат Митрополита Адріана - Феодор Георгійович Старина.

У зв'язку з цим, духовенство, чернецтво і парафіяни єпархії висловлюють свої щирі співчуття Митрополиту Адріану з родиною, з приводу великої втрати рідної людини.

Треба сказати, що Федір Георгійович, будучи талановитим теслярем, виготовляв двері і вікна повністю для Богоявленського собору м. Ногінська Московської області, для двоповерхових будинків Духовного училища та Недільної школи при Петро-Павлівському храмі м. Дніпропетровська, а також для Домового храму на честь святого великомученика і переможця Георгія.

Вічна пам'ять блаженнопочившому рабу Божому Феодору!

• ПЕРОМ ПУБЛІЦИСТА

ДВІ МЕНТАЛЬНОСТІ ДВОХ „БРАТІВ”, АБО ШОВІНІСТ У НАСТУПІ

„Я тільки не знаю, чому це називається Майдан Незалежності. Розваг, кав'ярень, бутиків, барахолук – чого завгодно, крім Незалежності. Слова українського не почувеш, так ніби це філіал сусідньої держави... А тепер танцюємо під чужу дудку. То „славянську хороvoudною”, то „хохла с придурью” (вислів Л. Кучми в Росії - ОЧ.) Можна собі уявити, щоб російський президент приїхав і сказав „Мы, кацапы, с придурью”? Кремль би захитався, Юрій Долгорукий упав би з коня.... Це ж не народ - це жертва історичних мутацій.”

Ліна Костенко „Записки українського сАмашедшого”

З нашою українською ментальністю ми постійно переконаємо себе, що у росіян є все таки межа, яку не можна переступити. Я дозволю собі заявити досить категорично, знаючи історію усієї нашої братерської, звісно в лапках, дружби - у московського шовініста нема ніякої межі, як у Всесвіту. І її там не було, і вона там ніколи навіть не ночувала. Ніхто мені у цьому світі не доведе, що я не правий. Це люди без стиду і сорому. Шовініст нагло тобі дивитиметься в очі, запевняти тебе й весь цивілізований світ, що росіяни з українцями „братья навек” і тут же тебе душитиме, душитиме, душитиме, скільки в нього вистачить сил. Ні один завойовник, ні один ворог у світі, не кажучи уже про „братів”, не здатен на аморальність, дикість російського шовініста в чужій для нього державі, де він заїда, а поводить тут, як останній расист - окупант.

Якщо комусь це видається гіперболою сатирика. Якщо це комусь видається неправдою і хтось забув криваву історію цієї „вічної дружби” протяжністю у 359 років від Переяславської ради до сьогоденного, печального дня, то я цю дружбу (уже вкотре) проілюструю фактами, яких сокирою не вирубаєш.

Почну з 1918 року, оскільки про Емські і Валуєвські циркуляри уже й дошкільнята знають, що „українського язика нет, не біло і не будет”, хоча кількома десятками років пізніше відомий російський публіцист Володимир Жаботинський у своїх статтях з національного питання писав, що від Вісли до Дону розлилось, як пшеничне поле, українське море 30 мільйонного народу і цього факту уже нікому не заперечити і не знищити.

Та я зараз швидше і не про мову, а швидше, мабуть, про ментальність двох нібито братів, з яких один невідомо за якою метрикою „старший”, а другий невідомо чому „молодший”. Маю на увазі: московіта – „русского” і русина-українця.

Почну з мемуарів про останнього гетьмана України Павла Скоропадського. З його семимісячного правління, коли й гривна була конвертована, коли до Києва пробралися (я не обмовився) усіма правдами і неправдами, рятуючи своє життя мої колеги по перу - чудові російські сатирики – Аркадій Аверченко і Надія Лохвицька – Теффі.

Теффі згодом у своїх спогадах згадує ті чудові дні, які вони провели у Києві, тікаючи з Санкт-Петербургу, де без суду і слідства, як і в Москві, білогвардійців й російську інтелігенцію, ставлячи їх до стін-

ки просто на вулиці і на очах перехожих й переляканих москвичів чи петербуржців, без всяких пояснень і виправдань розстрілювали.

Прибувши до Києва, сатирики не повірили своїм очам: нічна столиця України вся в ілюмінаторах. Ресторани, вар'єте, нічні клуби працюють ледь не цілодобово. З Києва запросто можна виїхати до Відня чи Берліна, придбавши квиток на потяг. Мої колеги по перу у здивованих душах ставали ліриками. Десь через тиждень вони зустрілися на Хрещатику з кількома знайомими - колишніми міністрами імперського уряду. Ті також захоплювалися Києвом, Україною. Вони підкреслювали, що тут вони себе почували європейцями і в... безпеці. Але минув ще тиждень, згадає Теффі, і шовіністичне рило, забувши всі московсько-петербурзькі потрясіння, освоїлися і несподівано для поетеси й сатирика, заявили:

- Да здесь все хорошо, но вот плохо почти не слышно русского языка, а это уже никому не годится...

Це казали ті люди, російські інтелігенти, які щойно вирвалися з більшовицького пекла, рятуючи свої душі.

Я ці приклади сьогодні навіть не випадково. До цього мене спонукала вчорашня заява двічі орденоносця Ківалова, якого в народі за зраду називають особливо образно. Так за всю історію України (та й, певен, Росії) такої презирливої клички не діставав навіть жандармський полковник - шовініст Муравйов, котрий, як і Чететов, забороняв носити українцям вишиванки. Як історія повторюється. За Муравйова у Києві окупанти України розстрілювали так само, як білогвардійців у Москві чи Санкт-Петербурзі. Тільки за вишиванку і українську мову. Чететов до цього ще не дійшов, але судячи з його шовіністичних жестів, теоретично він уже готовий змахнути поленінінським рукою.

Хоча в цій статті сьогодні йдеться не про вишиванки, а про хронічний синдром росіян – я ж собі дозволю ще один художній відступ. Він торкається 1984 року. Саме тоді, дякуючи Борису Олійнику, який на той час був одним із секретарів Спільного письменників України, мене рекомендовано делегатом 39 сесії Генеральної Асамблеї ООН від України. Ми, українська делегація, (відповідно алфавіту) сиділи

Я НЕ ВИЗНАВАТИМУ

ЛЕГІТИМНОСТІ ЗАКОНУ «О ЯЗЫКАХ НА УКРАИНЕ» 1015-3 В РАЗІ ПРИЙНЯТТЯ ЙОГО УЗУРПАТОРСЬКОЮ ВЛАДОЮ

як такого, що не має жодного стосунку до реалізації Європейської Хартії регіональних мов, є відродженням розпочатого іще царатом насильницького змосковщення, на цей раз тиском економічних важелів, і спрямований на повну асиміляцію українців загнаних таким диктатором і безвихідь заради інтересів імперського реваншу.

поруч з Угандою. Чорняві дівчата (їх було три із шести представників) розташувалися поруч з нами у своїх національних строях – одязі з різнобарвних тканин, дивних кольорів і розцвіток. У залах ООН, без знайомства, так само було легко пізнати індуса у чалмі, євреїв зі своїми ярмулками (кіпами) на голові і золотими з діамантами - шпильками. І це було чудово. Ніхто не дивувався і головне - ніхто не забороняв. Не вдавався до шовіністичної дикості, як це робить М. Чететов у чужій (принаймні за місцем свого народження) йому країні, не кажучи про його нахабну, цинічну поведінку окупанта, а не „брата” чи гостя у сусідній державі. Вчорашня заява в унітарній державі (не Федеративній!) одного із авторів антиукраїнського закону, який народ охрестив КаКа, Ківалова підтвердження вищенаведених слів, вони не гості, вони не брати, вони окупанти. Подаю заяву промосковського нардепа – кремлівського орденоносця подаю в оригіналі: «Я имею в виду попытки запретить русский язык в Украине горсткой националистов... К этому призывает и ЮНЕСКО – к уважению к языкам и многоязычию».

В ООН до рівня Чететова - Ківалова не опускався ніхто з представників понад 150 країн світу. Ніхто, окрім московських шовіністів, з якими ми тоді жили і працювали поруч. Я маю на увазі представників Союзу (Україна і Білорусія, які на той час

гралися у самостійність). Москвичів (та й переконаний сьогодні також) дратувало в інших народів все: одяг, мова, манера японців їсти паличками, а особливо ненависно вони дивилися, коли представники Варшавського пакту дозволяли собі виступати не російською, а англійською мовою. Пам'ятаю (це може підтвердити экс-міністр Борис Тарасюк, ми тоді разом були на тій Сесії) мій куратор з Москви товариш Смірнов, який вичитував мої виступи та штовхав мене у спину, щоб я читав повільніше повірений текст під час засідань Комітетів, аби слова, «якими розговоривался Ленін „особенно торжественно звучали в етом всемирном зале”».

Після кожного удару в спину (він сидів позаду) я робив паузи, а він мотивував тим, що перекладачі не встигають мене, мовляв, перекладачі. Після мене, пригадую, виступив представник Монголії. І треба було бачити обличчя товариша Смірнова, як його перекосило, коли представник Монголії дозволив собі виступити англійською. Чого тільки заочно не сипалося на голову того молодого монгола, який хотів показати, що й в монгольські степи прийшла цивілізація. А вже, коли виступив англійською представник ще однієї „братньої” республіки - Болгарії, Смірнова буквально це вивело з себе. Він рвав на собі волосся: то підскакував на місці, то вибігав із зали і там мені доводив, що вони, (зрозуміло, росіяни) їх, болгар, й досі годують. Бо вони, болгароси, без росіян давно б подошли і отуречилися. Росіяни, мовляв, їх звільнили від турецького ярма, згодом - від фашизму, поставили пам'ятник солдату - „освободітелю” - Альоші, а тепер така плата. Він падла ігнорує „великій русскій язык”. Я їм займусь лічно.

- Не знаю первий он раз на сесії, но то что ето ево приезд последней, я гарантирую.

На черговій планерці у товариша Петровського (на той час - постійний представник ООН від СССР), Смірнов доповів про виступ монгола й болгарина керівництву і вінніс резюме: дізнатися, хто вони такі і щоб їхнім духом більше не пахло в Організації Об'єднаних націй „вместе” с „англійським языком”.

Нинішні аморальні, расові заяви та інтерв'ю Ківалова-Чечетова дуже нагадують ті часи. Росіяни - шовіністи ніколи не міняли свого обличчя і своєї приязні (м'яко сказано) до мов, культури і навіть одягу інших народів.

Скажу трохи й про нас, українців, чи як брати - росіяни кажуть, до безтями люблячи нас - хохлів. Днями по радіо „Ера” виступав Дмитро Чабаненко. Судячи з усього спеціаліст своєї справи і мені чомусь думається й гарний симпатичний чоловік за своєю інтелігентністю, але оця рабська ментальність хохла вискакувала в нього аж з трусів, аби тільки сподобатися, аби догодити своєму опоненту (в даному випадку додзвонювачу в прямому ефірі) і перейти хай на поганенький, хай з акцентом, аби ж дотриматися „етики”, яку хтось із московських холуїв типу Колісниченка - Ківалова придумав на українську голову у нас, в Україні. Якщо з тобою розмовляють чи задають запитання на чужій мові, українець обов'язково має перейти на мову чужинця, бо в іншому випадку - це ж не етично. Не виховано. А от зайд, які зайшли в Україну і тут народилися, ходили хай навіть у російську школу, де вивчали (факультативно) українську мову, або чули

її хоча по радіо, телебаченню, чомусь ця „етичність” не торкається. Вона стосується тільки українців - поліглотів.

Дивовижна у нас етика і логіка. Українцю зась порушувати етику, а русотяпу, який неетично плював на неї і постійно її порушує, навіть не задумуючись чи це етично, чи не етично. Йому аби було зручно і він не вилазить із власних трусів і не дуже напружується, щоб ще й при цих словах згинатися в спині та ламати даремно рідного хребта.

Та що вже там розп'ятювати про „радіоєрівського” гостя. Згадаймо колишнього спікера В. Литвина, його діалоги на політичних виставах Шустера. Не встигне нині „український” Савік розтулити рота і звідти висунути московського язика, як пан Литвин відповідає йому таким самим язиком і з такою щирою, підкупною усмішкою, що хочеться одразу від сорому залізти під лавку і схопитися за сокиру, яку там хтось для чогось поклав. Спікер великої держави заповігає перед особою, за плечима якої мінімум два громадянства і невідоме, яке третє. Особа, яка нізвідки тут узялася і невідомо з

якою метою сюди приїхала, щотижня розділяючи нас, українців, по телевізору на Схід і Захід, на російськомовних і україномовних. І оце по Швейківські усміхнена особа, яка в державі, може, й „не перша”, але й не друга”, так по лайкейські посміхається і пошколярські відповідає.

Звичайно, аби у Шустера було справжнє почуття гумору, як, скажімо, в його колеги по шоу пана Кулікова, то він для сміху чи для експерименту міг би цього академіка від політики запитати щось і англійською чи італійською. Ніби між іншим, чи хоча б для експерименту чи жарту. Оскільки той таки не лише двічі спікер, але й академік і, можливо, окрім російської з Новоград-волинським акцентом, знає ще якусь мову, щоб захистити все такі своє реноме, яку шовіністи нав'язали українцям: не етично розмовляти зі своїм співбесідником українською мовою (московською, очевидно, можна), якщо він до вас звертається не українською. Чому наслідуючи цю етику не дотримуватися пану Литвину й президенту Міжнародних асоціацій чи асоціації пана Чабаненку? Міжнародник, мабуть, також знає ще якісь мови, окрім мови, на якій „разгаваривал Ленін”. Тепер виявилось, що на ній „разгаваривал і Ніколай II Кривавий”, хоч був він слабодужий імператор, але загалом добрий чоловік. Шкода, що той же Ленін „укокоскав” його по-ленінськи разом з безневинними дітьми і після цього йому, Леніну, ми, українці, по всій Україні поставили пам'ятники. А в Полтавській області, де він ні разу не був, як і в Україні, ще й досі збирають гроші не на хворих на голову, а на бюст Володимиру Іллічу Ульянову - Леніну, бо їх, погрудь, трохи малувато на душу населення пересічного полтавця.

Завтра збиратимемо (за реформами Д. Табачника) на П'ятакова, Сталіна і Євгенію Бош. А якщо серйозно, без гумору? Якщо серйозно, то ми раби. Але куди ми дінемося? Раби і холуї з печаткою у 359 років. Така вже наша ментальність після усіх кривавих громадянських воєн, голодоморів і розстріляного відродження та тюрем й концтаборів, де „брати” із нас день і ніч вибивали по-братньому етногенез чи генфонд українськості, а заодно й той дух, який колись козацьким звався.

Якщо пан Ківалов, можливо, не доточив собі літеру „в” до кінця свого прізвища, і він справді не є українцем, як його колега по холуйству Кремлю - Колісниченко, а, істинно руській человек”, то я собі дозволю йому, як „заслуженому юристу”, пояснити, що такий не конституційний номер, як Ківалов, викинув за часи свого президентства й гаспадин Путін. З ним можна познайомитися в Інтернеті. Він йде під номер 309, в якому зазначається, що в Російській Федерації викладання рідною мовою вважається „регіональним компонентом”. От звідки у Ківалова - Колісниченко ростуть на лобі роги. От звідки московські орденки на їхніх холуйських душах за холуйську службу яничар XXI сторіччя на території України, яка їм чужа й ненависна, як наша українська мова.

У моїй родині майже 40 відсотків росіян. Вони прожили в Україні понад 50 років, але я ніколи не чув, щоб вони у нашій українській сім'ї розмовляли українською і збиралися за піввіку вивчити її. Ось твердість представників державного народу і їхні національна гордість. А ми ж, побудемо 2 тижні в армії, і повертаємося звідти перевертнями. Аби не село - цей вічний наш ПЕДАГОГ з його дошкульним висміюванням, ліпти прізвиська кожному хто прийде і вживатиме словечка то папа, чи то гета, ми давно вимерли, як нація, як народ. Наше село, яке так нещадно сьогодні ніщиться, чи не єдине на цій кимсь проклятій землі є захисником нашої ідентичності та невмирущості. Мабуть, не випадково саме з села вийшли чи не всі так звані „українські буржуазні націоналісти”, які за свою мову, за свій козацький дух, „старшими братами” відвозилися „по братньому” (та ще й безкоштовно!) на свої „ісконно руські землі”, щоб познайомити українців із останками, які залишилися від різних народів і національностей, що там колись проживали, поки їм московіти не „прищепили” свою культуру й не занесли у ті краї на своїх „русских штиках”, а хто там вижив - записали „русскіми”. Якщо із тих 80 народностей, що щезли в Російській Федерації і з карт і метрик, то їх можна тепер пізнати хіба що по очах. Пам'ятаєте в Олександра Блока: „Да, азиаты - мы, с раскосыми и жадными очами”.

У таку пору активного наступу шовіністів на Україну, на українців й на українську мову, не було навіть в епоху русифікації й за часів Маланчука-Щербицького та їхнього трубадура - Валентина Шевченко. Хоча й там Кремль чезив своїх холуїв викидав шовіністичні коники. Пригадується я тоді приятелював із одним українським журналістом, дружина якого працювала у ЦК КПУ інструктором. Якось він запросив мене на день народження своєї тещі - славної милої жіночки, якій виповнилося 70 літ. Коли я зайшов, то за столом побачив досить поважних осіб - заступника завідувача відділом пропаганди і агітації ЦК КПУ (тобто одного із заступників Леоніда Мака-

ровича Кравчука), ще одного інструктора, відомого також журналіста і, як пізніше виявилось, генерала КГБ. Звісно, переодягнутого. До першої чарки язик ні в кого не розв'язувався, і хтось з присутніх пам'ятаю сказав: "Тут серед нас письменник і хай він першим виголосить тост". Я піднявся і тільки розтулив рота, як із кухні вискочила з величезним ножом (видно, капусту сікла) донька ювілярки, (вона ж інструктор ЦК КПУ) і з якоюсь особливою агресивністю прислужника-хохла заявила:

- Олег Фйодоровіч, запомніте в етом доме на етом язике не розговорівають...

Від несподіванки чарки в усіх (мені так здалося) зависли в повітрі. Заступник завідувача (їх тоді називали російською - зазав) після певної паузи мовив:

- Валентино Іванівно, це ж український письменник.

- Віталій Фйодоровіч, ето не імєєт нікакого значення. Ви забили, как днями нас собірал Владімір Васільєвіч (Щербицький-ОЧ) і заявіл, що к нему дошли слухи, что в некоторых семьях до сіх пор, на бытовом уровне, разговарівають на українском языке. Так вот я, офіційно заявляю, в моем доме і на бытовом уровне на етом языке не разговарівають.

Звичайно, я тоді першої чарки так і не покуштував. Поставивши її на стіл недорконою, залишив ту квартиру, поріг якої я більше ніколи не переступав. Включно з сьогоднішнім днем. Щоправда, забув додати - чоловік цієї холуйської дами й тоді й тепер пише ще українською мовою і, здається, носить вишиванку. Принаймні я його частенько в такому строї бачив. Особливо в епоху його великого земляка Віктора Андрійовича Ющенка. Як тепер з тієї вишиванкою після виступу Чететова у Верховній Раді, сказати не могу, але припускаю (оскільки вони, слава Богу, обоє живі), що та ж кон'юнктурна дама своєму чоловікові й завтра скаже, якщо ще не сказала:

- Слушай друг, в етом доме у вишиванках не ходять. Ти слішал, что заявіл хазяїн Верховного Совета Міхалі Чететов?!

Принаймні мені чомусь так думається. Бо в тієї кон'юнктурної дами особливо розвинені відростки чуття, як до порядку денного у суспільстві, так і до кар'єри. Майже, як у Коротича.

Коли я вже збирався поставити крапку під цією статтею, мені несподівано надійшов лист від Бориса Тарасюка (принаймні я так зрозумів). Власне, не лист, а „Звернення до Глав та співробітників дипломатичних місій країн ЄС, Канади, США та Японії в Україні”.

У цьому Зверненні повідомляється, що у ресторанах мережі «Тануки», що в Києві (та й на його околицях!), а конкретно за адресами: вулиця Золотоустівська, 44/22 та проспект Возз'єднання, 5 забороняється своїм українським працівникам користуватися українською мовою!!!

За свій вік шовіністичних див я надивився чимало. Найбільшим дивом, в яке я не повірив - це розповідь моєї невістки Нелі - татарки за походженням. Вона якась за столом мені розповіла, що в них у Татарстані (Казань) російські шовіністи докотилися й до расизму. Вона досі пам'ятає, як їх маленьких діточок не пускали в парки і скверики, перед входом яких висіли оголошення, „Собакам, кошкам и татар в парк не пускать!”.

Тоді я Нелі не повірив. Тепер я після цього расового й шовіністичного наступу в Україні (закон КаКа, вишиванки, заборони

на розмовляти у себе вдома українською) не тільки повірив, а й особисто пересвідчився і задумався: а чи далекий той день, коли й в нас, якщо ми й надалі спатимемо на печі, не з'являться такі ж застереження, як у Татарстані. Скажімо, за порадою тих же „героїв” - кремлівських орденосносців - Чететова, Ківалова, Колісниченка чи Табачника: „Собакам, кошкам (за котів Неля мені нічого не розповідала) і хохлам вход в парк і скверікі строго воспрещен!!!”. Бо чим це не аналог московським ресторонам в Україні мережі „Тануки”?

Я б до цього оголошення порадив би у „Танакі” виставити ще й чотири портрети на чолі з Віктором Федоровичем, а за ним, як за Карлом Марксом, у профіль - Ківалова, Колісниченка і Чететова. На тлі - тінь Путіна під номером „Указ 309”. Воно якось зрозуміліше.

Тепер трохи роздумів. Наскільки ж треба „братам” низько опуститися, щоб дійти до такої нищості, для якої немає в усіх світових мовах, певен, слів, щоб цю аморальність й потворність шовініста назвати точним іменем. Невже тим, хто себе вважає росіянином не соромно після цього

го ходити по цій землі, яка їх годує?! Невже не соромно їм сидіти за одним столом з українцем і, навіть не позичивши очей в сірка, спокійно з ним розмовляти й освідчуватися у вічній (тепер уже!) і в слов'янській „любові”. Такої дикості ви не зустрінете ніде в світі. Особливо у світі бізнесу, щоб у ресторанах на території держави підприємцем – шовіністом, який взяв в оренду чужу землю і збудував на чужій землі приміщення, заборонялася мова корінного населення. Навіть у резерваціях індіанців у США це не допустимо. Ми пригадуємо епоху розгугу расизму на півдні США. Перед очима маячать написи в автобусах, кав'ярнях і ресторанах „Тільки для білих!”. Невже завтра-післязавтра ми діждемося того, що пережили в Російській Федерації казанські татари:

„Собакам, кошкам и татарам у парк вход воспрещен!”.

Тож хочеться і нас самих себе запитати: - Ми нація, чи ми бидло? Чи ми ті бички, що нахилили голови й спокійно плетуться в стаді на убій? То чи вже не краще вмерти заради Вітчизни на полі бою, а не на бойні?

Чим ще нас, українців, треба допекти, скільки разів треба нас ударити обухом по голові, щоб ми прокинулися і взялися вже не за вила, а за сокиру, яку ще Тарас Шевченко поклав під лавкою. Може, вже час заходитися будить?! Чи так і помремо рабами?!

Головний редактор журналу „Бористен” (Дніпропетровськ) Фідель Сухонис у листі до мене днями з гіркою написав: „У нас українців є унікальне становище з мовою. Йі так гірко живеться вдома та здебільшого її шанують і не забувають на чужині. А вже й до національного одягу взялися”.

Завершуючи свої міркування про дві ментальності „братніх” народів, хочу сказати молодому поколінню, а старшому нагадати, що навіть у часи гітлерівської окупації, ми ходили до українських шкіл. Ніде, на відміну від сьогоднішньої промосковської окупаційної влади, нам не заборонялося розмовляти українською мовою. І це було не село, а це була стотисячна Вінниця. До речі, у ресторанах розмовляли і співали також й українською. Ніхто не забороняв, чо не скажеш про епохи Маланчука-Щербицького, Ківалова-Колісниченка.

У 1942 році я малим прийшов на могили, розриті фашистами у парку культури і відпочинку (яке блюзнірство!!! - відпочинку) імені Горького, де сталінські „соколи” - ежовці-беріївці без суду і слідства порозстрілювали тисячі наших подолан: українців, росіян, білорусів, поляків, євреїв, то навіть там німецькі офіцери на ламаній нашій мові пояснювали нам, українцям, що це зробили червоні комісари, і докоряли нам, що ми все одно їх любимо, як братів своїх...

До чога ж ми тепер докотилися? Як це зрозуміти, „брати”- росіяни?! Невже вас не пригнічує така дика махрова аморальність, до якої не опускався навіть фашизм?!

Навіть у дні чергової русифікації (так ми тоді називали епоху Щербицького), я скажу чесно, такої дикості не було, як нині, де викидають філологічні (і не тільки!) коники шовіністи і кремлівські холуї в незалежній Україні - Чететова - Єфремова - Ківалова-Колісниченки- Табачнікі - Тігіпкі.

Під час розгугу двомовної бацильозності, яку заніс в Україну зі своїми політехнологами Леонід Кучма заради перемоги за президентське крісло, українська інтелігенція звернулася, пригадую, до російської інтелігенції з проханням підтримати нас, українців. Виступити разом з нами проти махрової русифікації України Кучмою і його оточенням. Мовляв, у нас Україна одна, іншої в світі немає. А у вас, за спиною, є Росія! Вашій мові ніщо не загрожує, а наша щойно звільнилася від столітніх кайданів і заборон, тільки днями повернулася з тюрем і таборів. Ледь-ледь спинається на ноги, підтримайте, будь ласка, нас, українських інтелігентів. Де ви, мовляв, Чернишевські і Герцени?

Ніхто не відгукнувся. Російська інтелігенція Києва, живучи в столиці „братнього” народу, як води в рот набрала. Тільки двоє. Тільки двоє із тисяч відгукнулися. Це чудовий російський письменник, мій гарний приятель - Володимир Югов і доктор фізико-математичних наук Леонід Шульман (на жаль, нині обидва покійні). За статтею останнього під назвою „А ти записався у вороги України?” ми видали тоді брошуру. На обкладинці замість „Родина-мать зовет” помістили портрет Д. Табачніка.

На цьому й поставлю крапку. Як казав герой з роману „Аристократ із Вапнярка” - розумному досить. Сміливо також.

БЛАЖЕННІШИЙ СВЯТОСЛАВ (ШЕВЧУК): «ПІСТ — ЦЕ НЕ ДІЄТИЧНИЙ РИТУАЛ, ЦЕ ЗВІЛЬНЕННЯ ВІД ГРІХА»

— З обранням нового Папи перспектива надання УГКЦ статусу патріархату наблизилась?

— Повідомлення про патріархат буде залежати не так від Папи Римського чи від особи Папи, як від життя нашої церкви. Тому що патріархат — це не є якась зовнішня прикраса, яку хтось додає до церкви. Патріархат — це спосіб буття східної церкви, яка дозріває до своєї вершини. І я б сказав, що сьогодні наша церква справді, крок за кроком, у розбудові своїх структур, прямує до патріархату.

Перш за все, це справа наших вірян, нашого духовенства — будувати патріархат, що ми і робимо щодня. Адже у світі близько 7 мільйонів греко-католиків, з яких 5 мільйонів — в Україні. І важливо, щоб всі вони відчували, що мають духівника, який живе в Україні й піклується про них.

— Зважаючи на ваше давнє знайомство з новообраним Папою Римським, чи слід сподіватися на його візит в Україну найближчим часом?

— Я справді особисто знаю Святійшого Отця Франциска вже багато років.

Зокрема, коли я був єпископом в Аргентині, ми з ним співпрацювали, він був нашим митрополитом в місті Буенос-Айресі. І я вже запросив його відвідати Україну, зокрема, в цьому ювілейному році — 1025-річчя хрещення Русі-України.

Якою буде відповідь — не знаю, але я вважав своїм обов'язком таке запрошення надіслати.

— Вже звучать окремі заяви про неможливість участі у заходах з відзначення 1025-річчя хрещення представників різних конфесій. З ким УГКЦ готова святкувати ювілей?

— Хочу сказати, що ми — Українська греко-католицька церква — є церквою Володимирового хрещення. І тому будемо святкувати своє коріння — 1025 років віри, існування та спорідництва нашої церкви. Водночас вважаємо, що всі конфесії повинні святкувати разом. І це основне гасло, яке ми хочемо дати нашим вірянам та всьому українському суспільству.

Зрештою, всі ми, предстоятелі різних конфесій, входимо до оргкомітету при Президентові України для святкування цього ювілею. І сподіваюся, що разом з владою відшукаємо такі форми святкування, щоб могли бути присутні і вільно себе почували усі конфесії, зокрема, традиційні церкви в Україні. Наша церква буде брати участь в усіх офіційних, державних заходах, ми активно вже до них долучаємось. Також нашою ідеєю є, щоб святкування не обмежилось лише одним державним офіційним актом у Києві. А щоб в усіх регіонах нашої України, в найбільших закордонних наших єпархіях, разом з дипломатичними представництвами долучилися до цього святкування. Очевидно, що пізніше кожна конфесія буде святкувати літургійно цей ювілей по-своєму, у своїй громаді.

Так, ключовим моментом святкування у нашій церкві буде Синод єпископів нашої церкви, церковна міжнародна проща і освячення Патріаршого собору УГКЦ у Києві 18 серпня.

— На противагу одній з християнських конфесій, яка за тісний союз з Росією, ви бачите майбутнє України в єднанні з Європою?

— Це твердження я трохи спростую. Бо насправді за єднання з Європою не тільки УГКЦ, а й Всеукраїнська Рада Церков і релігійних організацій, до якої входять предстоятелі усіх християнських конфесій, а також іудеї та мусульмани. Місяць тому ми відбули спільний візит до Брюсселя, мали зустріч з єврокомісаром з питань розширення і політики Штефаном Фюле. Метою нашого візиту було задекларувати від імені нашого громадянського суспільства, що українці — це є європейський народ. І що бачать вони своє майбутнє в європейській сім'ї народів. І в цьому ми всі були єдині, як наша церква, так і представники УПЦ КП, УПЦ МП, протестантські спільноти, всі члени нашої делегації.

— А чи зважають на єдину думку членів Всеукраїнської Ради Церков українські Президент, уряд і парламент?

— Відколи я очолюю нашу церкву, Президент періодично зустрічається з Міжцерковною радою. Чи завжди дослухається? Ні. Але це означає, що ми повинні й далі з ним та іншими посадовцями говорити, далі спілкуватися... Часто можна почути: «Навіщо церква взагалі спілкується з владою?». Але ж державно-церковні відносини, їхній розвиток є необхідною передумовою для будівництва демократичної, вільної держави. Тому що свобода совісті й релігійних організацій є лакмусовим папірцем, який показує рівень свободи громадянського суспільства в тій чи іншій державі.

— Молодь і сучасні спокуси: чи існує універсальна порада, як встояти перед ними?

— Я завжди намагаюся зустрічатися з молоддю, щоб, зокрема, донести до неї таку фундаментальну думку. Що справді бути собою і бути вільними ми зможемо тільки тоді, коли будемо прислухатися до божественної мудрості, яка висловлена у моральному законі. Це своєрідний компас, який допоможе розрізнити фальшиві цінності, які часом ми знаємо як певні спокуси, пропозиції-одноденки. І істинні цінності, які справді варто покласти в основу свого життєвого вибору та свого життя. Я говорив молоді в Луцьку, що слово «закон» сьогодні має для українців дуже негативне значення. Що закон — це щось таке, що нас поневолює, забирає в нас свободи. Часом навіть кажуть, що закон існує для того, щоб його оминати.

Але якщо говорити про божественний закон, то це слово у Священному Писанні має інше значення. Це є підказка, як мудро поступати за складних життєвих обставин.

— Хвороби — чи завжди за гріхи вони даються?

— За своєю світською освітою я медик. Одного разу я студіював з випускниками українського лікарського товариства у Львові над питанням, що таке здоров'я, що таке повнота здоров'я. І ми усвідомили, що дуже часто, коли ми бачимо одну сторону людської істоти, тобто її фізичну сферу, її тіло, ми тоді не бачимо всієї людини. А людина — це є дубльована істота, яка живе у єднанні душі й тіла. І древні медики, той-таки славний лікар Авіценна говорив, що не можна лікувати хворобу — потрібно лікувати хвору особу. Чому хворіють ті чи інші люди? Ми не знаємо, це є таїнство. Але, я думаю, можнавилікуватися від будь-якої хвороби лише тоді, коли матиме місце передусім довіра до лікаря з великої букви — до Господа Бога. І тоді всі хвороби ми зможемо побороти.

— Чи є більші та менші гріхи?

— За східним християнством, гріх — це не просто переступ якогось закону. Гріх — це є травма, певна рана, яку людина собі завдає. З медичної точки зору можна сказати, що є тяжкі та легкі захворювання. Але, якщо захворювання вчасно не виявити та не лікувати, воно ускладнюється. Щось подібне є і в нашому духовному житті, коли говорити про феномен гріха. Зазвичай дехто вчить, що найтяжчі хвороби духовні, найтяжчі гріхи обумовлені в десяти Божих заповідях.

Часом для того, щоб якимось зорієнтувати своїх вірних у нових небезпеках, які виникають у нових історичних обставинах, церква говорить ще про якісь тяжкі гріховні прояви тієї чи іншої культури. Для прикладу, ми сьогодні часто говоримо про гріх абортів, який є великою пошестю в нашому суспільстві. Ми сьогодні говоримо про неправильне розуміння гідності людської статі, що призводить до фальшивих демократичних

цінностей, які в ім'я толерантності намагаються узаконити. Наприклад, узаконити одностатеві подружжя.

— **А як щодо існуючої думки про те, що чим далі на захід, тим церква лояльніше ставиться до одностатевих шлюбів?**

— На жаль, сьогодні поняття демократії в окремих країнах, зокрема у США, дорівнює лібералізації такого типу гріха. Але в усьому світі католицька церква, в тому числі й УГКЦ, каже цьому явищу категоричне «Ні». До тієї міри, що наших священиків в окремих країнах навіть притягують до кримінальної відповідальності за це «Ні». Разом з тим, церква не лише засуджує таку зневагу людської статі, зневагу гідності подружжя. На кожну конкретну особу, яка страждає від цієї недуги, церква дивиться в такому собі терапевтичному ключі. Думає, як допомогти людині, щоб вона від того зла звільнилася...

— З початком Великого посту у своєму посланні Ви говорите про особливу відповідальність заможних людей.

— У центрі Рівного я побачив рекламу «Гроші, свобода, майбутнє». Але це цілком хибний силогізм. Тому що гроші не є основою існування, тим менше можна їх ставити як необхідну умову для того, щоб будувати майбутнє. Це є другорядне та відносне. Отож я завжди кажу, що піст і милостиня — це два крила, якими душа під час Великого посту повинна підніматися до Господа Бога. Бо коли ми хочемо справді наблизитися до Господа Бога, то мусимо наблизитися до свого ближнього. А милостиня саме дає нам можливість це зробити.

І я, у своєму посланні на Великий піст, особливо звертаюся до людей, які мають сьогодні матеріальний достаток в Україні. Бо ми, на жаль, живемо в обставинах дикого капіталізму у пострадянському суспільстві. Коли багато вважають, що для того, щоб вижити, щоб мати майбутнє, потрібно чимбільше нагарбати. І не думають ні про ближнього, ні про наш український народ, ні про наше суспільство.

Кожен тоді живе для себе. І початок Великого посту — це нагода, щоб цю хибну логіку трохи поламати. І подумати про відповідальність. Адже матеріальні блага завжди є певним завданням для людини дбати про ближнього. Бо не можна любити Бога, якого ти не бачиш, якщо не любиш свого брата, свого ближнього, якого бачиш...

У піст також часто говорять про їжу. Але основне, піст — це не якийсь дієтичний ритуал. Це перш за все піст від гріха. Час, коли людина повинна ще раз визначитися, що в її житті повинно бути основним, а що другорядним. Тобто це час такого розрізнення і час оздоровлення духовної свободи. Великий піст — це коли все оживає, все відроджується. І хто правильно переживає час Великого посту, той переживає весну в душі, насправді відроджується до повноти життя.

Записав Володимир КРУШЕЛЬНИЦЬКИЙ
www.rivnepost.rv.ua

ВЛАДИКА ЙОСИФ (МІЛЯН): «На святкування 1025-річчя Хрещення Русі-України наша Церква, як мати, прийме в обійми своїх дітей з усього світу»

Владика Йосиф (Мілян), голова наглядової ради будівництва Патріаршого собору Воскресіння Христового, що в Києві, та керівник організаційного комітету з відзначення ювілею 1025-річчя Хрещення Русі-України, поділився з Департаментом інформації УГКЦ планами щодо святкування.

Владико, Українська Греко-Католицька Церква запланувала святкування з нагоди 1025-річчя Хрещення Русі-України. Розкажіть, будь ласка, як усе проходитиме?

Святкові заходи розпочнуться вже в травні Конгресом мирян Центральної, Східної, Південної та Північної України. У цьому ж місяці запланована історична наукова конференція, котру організовує наша Церква у співпраці з Українським католицьким Університетом та провідними науковцями України. Відзначення ювілею Хрещення органічно переплітатиметься зі святкуваннями Року віри, що його проголосила Вселенська Церква на всецерковному, єпархіяльному та парафіяльному рівні. Очевидно, ми долучимося до програми всеукраїнських святкувань на державному рівні з нагоди ювілею Хрещення України.

Безпосередня програма прощі, якщо взяти до уваги початок Патріаршого Синоду, який заплановано провести саме під час цих святкувань та освячення Собору, розпочнеться 11 серпня великою Архиєрейською Службою Божою. Впродовж усього тижня оргкомітет вже сьогодні пропонує різні паломницькі тури Центральною та Східною Україною за посередництвом Патріаршого паломницького центру. У Києві передбачено з цієї нагоди відкриття експозиції двох виставок — сакрального мистецтва та доробку Христини Дохват, іконописці зі США.

У п'ятницю, 16 серпня, у крипті Собору відбудеться відкриття виставки, присвяченої світлій пам'яті Патріарху Йосифові (Сліпому). Маємо на меті організувати ще одну виставку, присвячену Папі Івану Павлу II, — «Україна і Папа». У програмі відкриття виставок — духовно-мистецька програма та, звичайно, вечірня молитва.

У суботу, 17 серпня, до обіду, будуть проведені екскурсії Києвом — колицкою українського християнства, о 15.00 розпочнеться Молебень на Володимирській гірці біля святого Володимира, о 18.00 — Вечірня та, власне, Чин освячення Собору, о 21.00 — Агапе, о 22.00 — нічні чужання в трьох осередках, розділені тематично. Крім того, плануються нічні чужання з програмою для молоді.

У неділю, 18 серпня, спершу Утреня, о 9.00 розпочнеться Архиєрейська Свята Літургія, після завершення якої відбудеться Чин освячення води на Дніпрі. Катехумени прийматимуть святе таїнство Хрещення у водах Українського Йордану; відбудеться також віднова хресних обітів. Після обіду, о 15.00, розпочнеться мистецька програма різних колективів на площі перед Собором; у той самий час — благодійний бенкет. На завершення — академічний захід в Національній опері (початок о 19.00).

Звісно, програма ще вдосконалюватиметься та корегуватиметься відповідно до надходжень пропозицій та можливостей. Варто додати, що для розробки та реалізації програми святкувань створено оргкомітет, що розділений за сферами відповідальності, який співпрацюватиме з оргкомітетом Року віри. Крім того, УГКЦ має свого представника (владика Богдан Дзюрах) в оргкомітеті святкування 1025-ліття Хрещення на державному рівні.

Оксана КЛИМОНЧУК для Департаменту
інформації УГКЦ www.pravda.com.ua

ДОПОКИ ?!

Більше двадцять років маємо незалежну Україну. . Власне можна вести мову про поновлення нашої свободи. Адже наш нарід має стародавню історію державності та самостійності. Однак, я зараз дещо про інше. Гидко та бридко дивитися нині українську телевізію. За винятком окремих передач і промовців, більшість пече московською мовою. Мовою оку-

пантів, мовою тих, хто катував наших людей, творив комунізм та голодомори. Зрештою, в державі України є одна державна мова. Мова титульної нації, а це українська мова. Я ніде в світі не бачив, аби у якійсь державі телебачення говорило мовою сусідньої та ще й ворожої держави. Отож, я

КОЛОНКА БОГДАНА СЕРЕДЮКА З ДЕТРОЙТА (США)

питаюся – допоки?! Допоки, брати і сестри українці, Ви будете цуратися свого і возвеличувати чуже і вороже. Серце крає біль, коли спостерігаєш подібне. Молімо Господа нашого Ісуса Христа аби послав розум та прозоріння нашим людям!

● РЕКЛАМА

ШВИДКО
ЗРУЧНО
ПРЯМО В РУКИ

Найшвидший і найбільш надійний посилковий сервіс до України та країн СНД. Порівняйте терміни доставки пакунків через компанію MIST з другими компаніями і переконайтесь в цьому самі.

● ДОСТАВКА КОРАБЛЕМ
В Україну: 30-40 днів
В Москву: 30-40 днів
В Ст. Петербург: 35-45 днів
Решта регіонів на www.meest.us

● ВІДПРАВКА АВІА І МОРСЬКИХ ВАНТАЖІВ
● ДОСТАВКА АВТОМОБІЛІВ У КОНТЕЙНЕРАХ
● УПАКОВКА І СТРАХУВАННЯ
● ПЕРЕКАЗ ГРОШЕЙ ЗА НАЙНИЖЧИМИ ЦІНАМИ

ЕКСПРЕС ДОСТАВКА ПОСИЛОК:
В Україну: 3-5 робочих днів
В Москву: 5-7 робочих днів

MIST MEEST

1-800-288-9949 www.meest.us

Marketing and design by imaginstudio.com

Редагує колегія. Адрес редакції: Релігійний бюлетень журналу «Бористен» «Наша Церква - Київський Патріархат», вул. Телевізійна, 3, 49010, м. Дніпропетровськ, Україна. Тел. 050-340-28-27. E-mail: fidelsukhonis@gmail.com

Представництво редакції:

У США

Mr. V. Babanskyj, 74,
Oakridge Lane
Watchung, N.J.
07069, USA.

В Україні:

Володимир Барна
вул. Банкова, 2
01024, м. Київ
тел. 066-62432-31

Підписано до друку 30.04.2013 г. Формат 60/84/8, друк офсетний. Умов. друк. арк. 1. Зам. № 694.

ТОВ «Перша міська друкарня».
АДРЕСА:
вул. Степового Фронту, 11а, м. Павлоград
Дніпропетровська обл.,
51400, Україна